

De Huiszwaluwen van het Westeinde

George Hageman

Het is een gezellige drukte op het Westeinde bij de familie Duivenvoorden als ik kom aanfietsen voor het interview over de Huiszwaluwen. Overal hoor je het aangename gekwetter (“prrit”) van de zwaluwen die om het huis heen vliegen en razendsnel hun prooi aan de jongen in de nestopening afgeven. Op het terras vertellen Adrie Duivenvoorden (en haar man) en Jan Mark over de geschiedenis van het broedsucces van de Huiszwaluwen.

Jan Mark en de familie Duivenvoorden kennen elkaar al sinds 1978. Beiden waren lid van de Leidse Pluimvee- en Konijnen Vereniging. Jan Mark (76 jr) heeft in zijn jonge jaren veel vogels geringd, o.a. honderden Huiszwaluwen en Boerenzwaluwen. In de loop van de jaren heeft hij veel kennis vergaard en ervaring opgedaan met Huiszwaluwen. Met zijn adviezen is het aantal bezette nesten op het Westeinde in een paar jaar spectaculair toegenomen.

Adrie Duivenvoorden (61jr) is geboren op de boerderij “Westerhout” aan het Westeinde en had altijd al veel interesse in vogels. Na het overlijden van haar ouders lieten ze “Nieuw Westerhout” bouwen, het huis waar ze nu sinds 2007 wonen en waar de Huiszwaluwen onderdak vonden. Adrie: “Op de boerderij van mijn ouders, die in 1957 is afgebroken, hebben nooit Boerenzwaluwen of Huiszwaluwen gebroed. Opmerkelijk was dan ook, dat vrijwel direct na de nieuwbouw van ons huis, er een Huiszwaluw succesvol broedde in de nok van het huis. Dat was een natuurlijk nest, gemaakt van bagger, dat toen in overvloed aanwezig was, door veel grondverzet. Daarna hebben de Huiszwaluwen een aantal malen gepoogd een natuurlijk nest te bouwen, maar dat mislukte door gebrek aan geschikt bouw materiaal (modder)”.

Jan: “In 2012 hebben we een aantal kunstnesten geplaatst. De zwaluwen kwamen wel kijken, maar broeden was er niet bij. In 2013 hetzelfde verhaal. Op mijn advies hebben we de bovenplank een stuk breder gemaakt, omdat zwaluwen heel graag broeden onder een zo breed mogelijke dakoverhang. Ik had die ervaring in de 50-er en 60-er jaren opgedaan in de Rijnstreek. In 2014 was het meteen raak: vier paartjes Huiszwaluwen kwamen tot broeden, één kunstnest werd bezet door een paar Grauwe Vliegenvangers! Dat was het begin van een succesverhaal”.

Adrie: “Het aantal kunstnesten werd elk jaar uitgebreid. In 2015 alle nesten bezet (10), in 2016 weer alle nesten bezet (20). In 2017 kreeg ook de buurvrouw de smaak te pakken; ze plaatste een aantal kunstnesten (12) en ook met broedsucces. Vorig jaar ontstond het plan een zwaluwentil te plaatsen. Ik zocht contact met de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk. Daar werd enthousiast gereageerd. Met hulp van de vereniging en met financiële steun van Vogelbescherming Nederland en de Nationale Postcode Loterij, werd op 31 maart van dit jaar feestelijk de zwaluwentil geplaatst. In totaal hebben we nu 42 kunstnesten, inclusief de til. Het is nu eind juli en zeker de helft van de 18 nesten in de zwaluwentil is bewoond.” Het enthousiasme voor Huiszwaluwen verbreidt zich op het Westeinde als een olievlek en dat heeft zeker te maken met de inspirerende rol van Adrie Duivenvoorden. Ze

De zwaluwentil

houdt wekelijks een registratie bij van de nesten in de buurt en brengt haar enthousiasme over op de burens. Enige overlast van vogelpoep wordt op de koop toe genomen. Opvallend is dat er naast 54 kunstnesten ook 21 natuurlijke nesten in de buurt zijn. Volgens Adrie heeft dat te maken met het uitstrooien en verwerken van papierpulp over het bollenland (om verstuiven tegen te gaan). De grond wordt daardoor wat plakkerig en blijkbaar geschikter voor Huiszwaluwen om een natuurlijk nest te bouwen.

2018 is het jaar van de Huiszwaluw, bedoeld om meer aandacht te vragen voor deze mooie, “gezellige” vogel, die zich thuis voelt dichtbij de mensen. Helaas gaat het sinds de 70-er jaren minder goed met de Huiszwaluw; de aantallen zijn zelfs met 80% afgenomen. Overigens gaat het sinds de eeuwwisseling wel weer iets beter met de aantallen. Om meer inzicht te krijgen in de oorzaak van de

achteruitgang (minder insecten?) organiseren Sovon en Vogelbescherming in 2018 een neststudie van de Huiszwaluw. Een veronderstelling is dat de achteruitgang samenhangt met het mislukken of uitblijven van het tweede legsel.

Adrie Duivenvoorden noteert voor dit onderzoek wekelijks (vanaf half april tot begin september) van 10 nesten de "broedfase". Bij sommige nesten (vroeg broeders) is nu al sprake van een tweede legsel.

We zijn benieuwd wat de uitkomsten zullen zijn van het landelijke onderzoek. In ieder geval lijkt het erop dat op het Westeinde de Huiszwaluw aan een opmars bezig is.

Fiets gerust eens langs en geniet van deze fascinerende vogels. Wees wel snel, want vanaf half september vertrekken ze weer naar Afrika, om dan weer in april het voorjaar in te luiden.

De druk bezette nesten

